

Renässanspolyfoni med förenade ensemblekrafter

Leipziger Disputation (Musik av Antoine Brumel, Josquin des Pres, Johann Walter m.fl.)

Calmus ensemble, amarcord

Dirigent: Ludwig Böhme

Carus CAR83497 [1 CD]

De Leipzigbaserade vokalgrupperna **amarcord** (ensemblen insisterar på liten begynnelsebokstav) och **Calmus Ensemble** har förenat sina krafter för ett skivprojekt baserat på ett återskapat historiskt musiktilfälle av den typ som **Paul McCreesh** under 1990-talet framgångsrikt genomförde med sin grupp Gabrieli Consort and Players.

Denna gång rör det sig om det legendomspunna mötet i Leipzig i juni 1519, då den skolastiske teologen Johannes Eck som påvens representant mötte Andreas Karlstadt och Martin Luther i en av många tillresta bevitnad offentlig disputation över Wittenbergreformatörernas kontroversiella skrifter och uttalanden.

Skivutgivningen blir därigenom ett slags förlängning av 500-årsjubiléet av Luthers protest mot avlatshandeln 1517, vars uppmärksammande gav upphov till en ström av skivutgivning häromåret. Leipzigdisputationen är relativt väl dokumenterad och antas ha kulminerat i framförandet av den Antoine Brumels tolvstämmiga *Missa Et ecce terrae motus* i Thomaskyrkan. (Den så kallade "jordbävningssmässan" har överlevt i en senare källa från Orlandus Lassus krets, c.1560).

Detta praktverk står följaktligen också helt rimligt i centralfokus på CD:n. De enskilda rösterna i de sammanslagna ensemblerna klingar utmärkt såväl i imitationsinsatserna, som i de enstämmiga intonationerna i mässatserna Gloria och Credo. Den sammansatta klangen i de tolvstämmiga (enkelbesatta) partierna är också välbalanserad och intonationen med några smärre undantag oförvitlig. Glädjande är att man nyttjar rösternas hela dynamiska spektrum, Detta är tyvärr ovanligt numera, då många ensembler (oklart med vilka argument) verkar hålla de svagaste och starkaste nyanserna för "ahistoriska". Gloria-satsen i Brumels mässa gör en mycket stark effekt med de växlingar inte bara i dynamik utan också i röstklang som insjungningen företer. Trots det samsjungna helhetsintrycket kan den vane lyssnaren faktiskt utan problem identifiera de två ensemblernas sinsemellan olika klanger, såsom de kan bevittnas på andra skivutgivningar och liveframträdanden. Amarcords mera "nära" och övertonsrika bröstklang tränger igenom den luftigare "distanserade" tonen hos Calmusensemblen (det är delvis en fråga om inspelningsteknik, vilket gör att skillnaden är starkare på deras respektive egna skivor).

I satserna med färre stämmor, som Johann Walters sättning av Luthers frygiska *Aus tiefer Not*, förefaller de ha dubblerat stämmorna med en sångare från vardera ensemble, med mycket lyckat resultat. Just detta spår klingar enastående väl. Passande är förstås att samtliga musiker har koppling till Leipzig: amarcord består av fem före detta Thomanerchor-korister, och Calmus-sångarna har staden som sin fortsatta bas för en intensiv och mångsidig verksamhet. Anmälares samlade intryck av skivan blir som väl framgått ovan mycket positivt och man får hoppas att de två vokalgrupperna fortsätter sina samarbeten och kan lära av varandra i gemensam och individuell konstnärlig utveckling.

***Du bon du Coeur* (musik av Noel Bauldeweyn, Jean Mouton, Adrian Willaert m.fl.)**

Alamire Consort, Capella Alamire

Dirigent: Peter Urquhart

Centaur Records CRC3637 [1 CD]

Vokalgruppen **Alamire consort** och instrumentalensemblen **Capella Alamire** har bägge tagit sitt namn efter den berömda flamländske kopisten med detta konstnärnamn (de förra ska inte sammanblandas med den brittiska ensemblen med namnet "Alamire", kort och gott). Bägge grupperna är baserade i Cambridge, Massachusetts, U.S.A., och leds på denna inspelning av musikkforskaren och dirigenten Peter Urquhart.

Trots höjdpunkter låter inte alla Alamire Consorts tolkningar fullödigt slipade varken klang- och gestaltningsmässigt. Detta är i sig en problematisk anmärkning, eftersom det på skivan klingande resultatet tveklöst skulle få stor acklamation på konsert. Skivor bedöms annorlunda, med ribban lite högre, och vi vet ju inte hur många omtagningar eller ingrepp olika musiker och producenter vill stå för. En jämförelse med amarcord-Calmus-samarbetet ovan utfaller trots goda sångarinsatser knappast till Alamires helhetsmässiga fördel. Gruppen låter, kan man nog med fog säga, tämligen "amerikanskt", lite som Chanticleer och liknande körer, men utan den gruppens inställsamt mjuka perfektion i stämningarna. Men om man låter bli att jämföra denna skivutgivning med de två Leipzigensemblerna så möter man ändå en behaglig klang, med fint framhävda linjer, överlag väldigt musikaliskt kunnigt genomfört. Urquharts expertis inom kanonbaserad musik och imitativa kompositionsarter lyser igenom. Liksom i amarcord-Calmus-skivprojektet är även denna CD baserad på en slags ryggrad av mässatser, till vilka lagts (såsom närmast blivit norm) de polyfona förslagorna till parodimässorna, samt ett par motetter. I centrum står den sällan på skiva inspelade **Noel Bauldeweyn**. Hans mässä över den höviska chansen *Du bon du Coeur* är ett ståtligt verk, liksom en sexstämmig mässättning över Bauldeweys egen chanson *En douleur en tristesse*.

Helhetsmässigt gör de två Alamire-grupperna en god insats. Det är alltid svårt att skapa en enhetlig skiva när man blandar liturgisk musik med

instrumentalsatser i form av danser och kontrafakter, men i detta fall har man vinnlagt sig om den melodiska tematiken som sammanhållande tema.

Mattias Lundberg